

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

3 Quanta sit conscientiæ erronea obligatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

fic enim *Trid. Sess. 14. cap. 7.* cui titulus est, *de casibus referuatis*; tradit doctrinam etiam de censuris, & Paulus II. in extrauag. quæ incipit: *Et si dominicæ*; dicens, se velle sibi aliquos casus referuare, inter illos, enumerat etiam, contentos in bullâ canæ, qui tamen sunt referuati solum ratione censura.

30 Septimò; Eos, qui in excommunicationem, in hoc decreto latam, contra absoluentes à casibus Romano Pontifici referuatis, inciderant, absolui ab illâ non posse ab iis Confessariis, qui, ex vi suorum priuilegiorum, ante hoc decretum, facultatem habebant absoluedi ab omnibus casibus Pontifici referuatis; quamuis enim hic casus, neque in bullâ canæ, neque in 6. casibus in decreto exceptis, con-

tineatur; Pontifex tamen, in illo, sibi hanc excommunicationem referuat, expressè derogando omnibus priuilegiis concessis, aut concedendis, absoluedi à casibus Pontifici referuatis. Quare, in ordine ad hanc excommunicationem, non plus potest Sacerdos priuilegiatus, quam non priuilegiatus; sicut, propter eandem rationem, Sacerdotes priuilegiati absoluedi non possunt ab excommunicatione latâ ab eodem Clemente VIII. contra prouocantes ad duellum; quia Pontifex, in horum casuum referuatione, derogat omnibus priuilegiis absoluedi à casibus Papæ referuatis; ideoque priuilegiatis, quo ad hos duos casus, reuocat priuilegium. *Suar. tom. 4. de relig. lib. 2. c. 21. nu. 3.*

Q V A E S T I O III.

Quanta sit conscientia erronea obligatio-

C A S V S.

ADVOCATVS quidam, quamuis falsò putaret, dare consilium diebus festis, esse peccatum in genere, non distinguens, vtrum esset mortale, vel veniale, (sicut solent facere Rustici, dum in Deum iurant, vel verbum inhonestum dicunt) oblata tamen occasione, illud dedit; quæritur; vtrum mortaliter peccauerit.

SUMMARIVM.

5 Conscientia erronea refundit in actum, bonitatem, vel malitiam illius generis, quod representat.
6 Operans cum conscientia erronea, quod sit peccatum in genere, mortaliter peccat.

11 Volens malum in genere, censetur illud velle, siue graue sit, siue leue.
12 Putans, aliquid esse peccatum in genere, peccat contra preceptum dictans, bonum esse sequendum.
13 Putans, aliquid esse virtuosum, facit actum illius virtutis, quam putat.

14 Ss

14 Si tamen error sit vincibilis, opus non est bonum, sed malum.

15 Peccans contra conscientiam, & preceptum ab eâ propositum, vnum tantum peccatum committit.

RATIONES DVBITANDI.

2 Quamuis conscientia erronea obliget iuxta naturam actionum, quæ exercentur, difficultas tamen est, quænam sit eius obligatio, dum dicitur solum, aliquid esse peccatum in genere. Propterea Consiliarius, venialiter tantum peccasse videtur. *Nauar. in sum. pral. 9. num. 9. Valentia prim. secund. disp. 2. quest. 14. q. 3. Salas tr. 3. dis. 4. sec. 3. num. 36.*

3 Primò; quia in consilio, quod dedit, apprehendit solum malitiam in communi; qui autem vult aliquid malum solum in communi, non vult malum, excedens culpam venialem, alioquin iam non vellet malum veniali, ac mortali commune.

4 Secundò; Quia, qui vult aliquid, apprehendens solum, esse peccatum in genere, non magis consentire videtur in peccatum mortale, quàm in veniale, alioquin non abstraheret ab utroque; si autem non magis inclinatur in mortale, quàm in veniale, nulla est ratio, cur mortaliter potius peccet, quàm venialiter; cum ergo aliunde ratio illa communis malitiæ, sit imperfecta in ratione malitiæ, eo quod se contineat intra limites malitiæ, mortali, ac veniali communis, sequitur, eam esse solum venialium, & consequenter qui eam vult, peccare solum venialiter.

NOTABILE.

5 Aduertendum est; eum qui facit aliquid contra conscientiam erroneam, falsò

credens, esse peccatum, committere peccatum illius speciei, quam conscientia apprehendit, ita vt peccatum sit contra iustitiam, si conscientia apprehendat, esse contra iustitiam, vel contra temperantiam, si conscientia apprehendat, esse contra temperantiam; eo enim ipso, quod apprehendit, aliquid esse contra iustitiam, voluntas in illud tendens, censetur habere affectum ad peccatum contra iustitiam, cum voluntas feratur in obiectum, solum prout illi representatur, vt dictum est, hoc posito.

RESOLVTIO.

R Espondetur, Aduocatum, dando 6 Consilium cum eâ conscientia erronea, probabiliter mortaliter peccasse. *Bonacina d. 2. de pec. qu. 4. pun. 6. n. 12. Vasqu. 1. 2. disp. 59. cap. 3. Clavis reg. lib. 1. cap. 4. num. 17. Sanch. in sum. lib. 1. cap. 11. num. 6.*

Primò; Quia, qui facit aliquid falsò 7 putans, esse peccatum, non cognita gravitate peccati, ita videtur affectus, vt, si sciret esse mortale, illud adhuc vellet; censetur enim illud velle, qualecunque sit, cum ex se ad vtrumque sit indifferens; qui autem affectus est ad peccatum mortale, mortaliter peccat. Cum ergo Aduocatus, cum illâ conscientia erronea, ex simili affectu consilium dederit, dicendus est, peccasse mortaliter.

Secundò; quia, qui putat, aliquid 8 esse malum in genere, tenetur examinare, ac perpendere, an malum illud sit graue, vel leue, alioquin se exponit periculo peccandi, non solum leuiter, sed etiam grauius, sicque peccat mortaliter. Cum ergo

C 2

Aduo-

Aduocatus falso putarit, dare consilium diebus festis, esse malum in genere, tenebatur inquirere, num esset malum graue, vel leue, & consequenter, non inquirendo, mortaliter peccauit, quia se exposuit periculo peccandi mortaliter.

- 9 Tertiò; quia, qui vult obiectum venialiter malum, dubitans, an sit mortale, in omnium sententiâ, mortaliter peccat, quia exponit se periculo peccandi mortaliter. Sed, dum quis vult aliquid, quod illi representatur, vt malum, non distinguendo, an sit mortale, vel veniale, iam, quantum est ex parte illius voluntatis, exponit se periculo peccandi mortaliter; ergo mortaliter peccat. Cum ergo Aduocatus, huic periculo se exposuerit, mortaliter peccauit.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

- 10 **N**equè obstant rationes in contrarium; ad primam enim, negatur minor. Nam, quamuis malitia in communi non excedat determinatè culpam venialem, illam tamen excedit saltem indeterminatè; hoc autem sufficit, vt voluntas illam amplectens censetur indeterminatè saltem, malitiam mortalem amplecti, sicque mortaliter peccare.

- 11 Ad 2. Respondetur; eum, qui vult aliquid, apprehendens esse malum in genere, non distinguendo, an sit veniale, vel mortale, censeri in vtrumque consentire indeterminatè; hoc autem est sufficiens ad peccandum mortaliter, quia eo ipso se exponit periculo peccandi mortaliter, non minus, quam qui vult aliquid veniale, dubitans esse mortale.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Eum, qui falso putat, opus aliquod indifferens esse malum in genere, ad nullam speciem in particulari descendendo, peccare contra præceptum generale, dictans, bonum esse sequendum, & malum fugiendum; sicut contra illud peccat, qui in genere proponit peccare; quia hoc præceptum prohibet peccatum in genere. *Vasq. 1. 2. disp. 59. cap. 3.*

Secundò; Eum, qui facit aliquod opus malum ex conscientia erronea, inuincibiliter credens, esse bonum; facere actum illius virtutis, ad quam errans putat actum illum pertinere: tum quia, qui facit aliquod opus indifferens, aut bonum, putans inuincibiliter esse malum, peccat contra illam virtutem, contra quam errans putat se peccare; ergo à contrario, quando putat, se elicere actum temperantiæ, aut iustitiæ, faciet actum temperantiæ, aut iustitiæ. Tum quia, qui facit actum ex præcepto debitum, facit actum bonum; qui autem facit actum putans, esse bonum, facit actum debitum ex præcepto, à conscientia erronea, actum illum dictante, apprehenso. Tum quia actus sic elicitus, cum sit conformis conscientia erranti, est conformis suæ regulæ; regula enim humanorum actuum est conscientia. Tum denique, quia actus humanus sumit suam speciem ab obiecto, prout voluntati proponitur; cum ergo obiectum malum, per conscientiam erroneam supponatur proponi vt bonum, voluntas illud volens erit bona ac virtuosâ.

fa, eo genere virtutis, in quo obiectum illud esse proponetur.

14 Tertio; Eum, qui facit aliquod opus malum, putans vincibiliter esse bonum, non facere actum bonum; Tum, quia error, siue ignorantia vincibilis non excusat à peccato, cum habeat annexum voluntarium sufficiens ad peccatum, & obligationem inquirendi. Tum quia conscientia erronea, eo ipso, quod est vincibilis, est culpabilis: Ergo actum ex illa factum non potest reddere bonum.

15 Quarto; Eum, qui agit contra conscientiam, ex eo præcisè non peccare peccato aliquo speciali, & contra aliquod præceptum speciale; quoniam hodie sciens, esse diem festum, omittit sacrum, non committit duo peccata, vnum quatenus agit contra conscientiam dictantem, audiendum esse sacrum, & contra præceptum naturale de non operando contra dictamen conscientia; aliud verò, qua-

tenus facit contra præceptum Ecclesie, illudque violat; sed vnum solum contra Ecclesie præceptum. Ratio autem est, quia, eum nulla virtus, aut præceptum obliget, nisi mediante conscientia iudicio ac dictamine, quod est immediata nostrarum operationum regula, sequitur, ipsam virtutis ac præcepti notitiam, eandem solum vim obligandi habere, quam habet ipsa virtus ac præceptum, & non aliam; ideoque qui peccat contra conscientiam, non peccat contra duplicem regulam, scilicet contra conscientiam, & contra præceptum, sed solum contra ipsum præceptum, sibi per conscientiam, siue veram, siue falsam, propositum; vnde in confessione explicare non tenetur circumstantiam conscientia, siue veræ, siue erroneæ, sed satis est dicere, omisi Sacrum. *Valentia tom. 4. disp. 7. quæst. 11. pun. 7.*

Q V A E S T I O IV.

An conscientia erronea plus obliget, quàm præceptum Prælati.

C A S V S.

MONASTERII cuiusdam Procurator, cum casu Clementis VIII. Constitutionem de muneribus legisset, eiusque moderationem penitus ignoraret, munera quædam Principi, ex Prælati præscripto, qui neque Constitutionis, neque moderationis notitiam habebat, dare recusavit. Quoniam verò Principis fauor erat monasterio tunc maxime necessarius, ne monasterii bona omnino perirent, & Prælarus iudicabat, alià vià id obtineri non posse; Procuratori in virtute Sanctæ Obedientiæ præ-

C 3

præ-